

g e m e e n t e
SNEEK

Ludolf Rasterhoff

Ludolf Rasterhoff werd op 7 april 1905 geboren in het Groningse Leens. Zijn leven speelde zich echter vanaf 1929 af in Sneek, waar hij in de nacht van 5 op 6 mei 1975 overleed. Nadat hij gewerkt had op de gemeentekantoren van Leens, Adorp en Sappemeer, werd hij in 1929 in Sneek benoemd als adjunct-commies op de secretarie. Daar had Rasterhoff de bekende gemeentesecretaris Pieter Sikkes als leermeester en maakte hij een ambtelijke bliksemcarrière: na diverse tussenstappen werd hij op 12 juli 1939 benoemd als gemeentesecretaris.

Op de dag dat Sneek werd bevrijd, 15 april 1945, werd Rasterhoff belast met de tijdelijke waarneming van het ambt van burgemeester. Een jaar later volgde zijn definitieve aanstelling. Hij vervulde de functie van burgemeester van Sneek tot zijn pensionering op 1 mei 1970. De gemeente Sneek heeft een park naar hem genoemd. Van november 1971 tot november 1972 fungeerde Rasterhoff nog als waarnemend burgemeester van Sloten. Rasterhoff was lid van de C.H.U..

Herdenking

"Ludolf Rasterhoff, de Groninger, was in zijn leven en werk onlosmakelijk verstrengeld met de stad Sneek, met de gemeente, de gemeenschap die hij vijfentwintig jaar als burgemeester heeft gediend". Zo herdacht burgemeester mr. Bernhardus van Haersma Buma zijn voorganger, tijdens een buitengewone raadsvergadering die op woensdag 7 mei 1975 was belegd in verband met het overlijden van Rasterhoff. In zijn toespraak schetste Buma Ludolf Rasterhoff als een man die zijn ambt vervulde met hartstocht en gedrevenheid en zich bewust was van zijn verantwoordelijkheid. "Hij streefde naar een vaste lijn in het bestuur, in onafhankelijkheid, bekend met de schaduwzijde die het ambt van burgemeester met zich meebrengt, een zekere eenzaamheid".

Bestuurschool

Rasterhoff stond bekend als deskundige op het gebied van het openbaar bestuur en administratief recht. Zijn invloed op dit terrein strekte zich uit tot ver buiten de stad. Vooral op het punt van autonomie van gemeenten kon men moeilijk om hem heen. Landelijk genoot hij grote faam als schrijver van onder andere *De Onderwijswetgeving* en als bewerk van *Het lidmaatschap van de raad*. Rasterhoff schreef ook verscheidene boeken over gemeenterecht en administratief recht en was met zijn vakmanschap van grote betekenis voor de ambtenarenopleiding. Voor de totstandkoming van bestuurscholen verrichtte hij baanbrekend werk. De Bestuursacademie voor Friesland in Leeuwarden, in

1960 de eerste bestuurschool van Nederland, werd dan ook naar hem genoemd. Rasterhoff was vele jaren directeur van deze Friese Bestuurschool. Tot zijn dood bekleedde de heer Rasterhoff nog vele andere functies. Hij was onder meer voorzitter van de Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer in Sneek en bestuurslid van de Stichting Kolmeersland.

Gewond in Snekter Bloednacht

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Ludolf Rasterhoff actief betrokken bij het verzet. Dat kostte hem bijna zijn leven in de Snekter Bloednacht, de nacht van 13 op 14 juli 1944 waarin vier andere Snekers wel werden vermoord als represaille voor het liquideren van een NSB-er. De in de Bloednacht omgekomen Snekers zijn Klaas Koelstra, J. Tekelenburg, J.H. Bakker en Feike van der Heide. Ook Rasterhoff stond op het lijstje van personen die gedood zouden moeten worden. Die bewuste nacht werd hij in zijn woning inderdaad in het achterhoofd geschoten, maar gelukkig was het schot niet dodelijk. Rasterhoff was ernstig verwond, echter hij bleef bij kennis en had de tegenwoordigheid van geest om te

g e m e e n t e
SNEEK

doen alsof hij dood was. Nadat de schutters waren vertrokken, werd hij naar het Sint Antonius-Ziekenhuis gebracht, waar hij van zijn verwondingen herstelde. In de Leeuwarder Courant van 28 april 1970 vertelt Rasterhoff wat er die nacht gebeurde:

"In juli 1944 werd een NSB-er die teveel wist over verzetszaken ontvoerd, hier bij de hoge brug over de Franekervaart. De Duitsers namen represaillemaatregelen en in de nacht van 13 op 14 juli werd een aantal mensen door een groep Landwachters onder leiding van Jan Alle Visser van huis gehaald en neergeschoten. Een heleboel Snekers doken onder, maar mijn vrouw was ziek - ze had difterie geloof ik - en ik verdomde het bovendien om weg te gaan voor de Duitsers. Midden in de nacht werd mijn huis omsingeld door landwachters, die op de deur begonnen te bonzen. Ik zei dat ik van de burgemeester - dat was een NSB-er - niemand mocht binnenlaten, omdat ik de sleutel van de kluis had. Maar ze begonnen met geweerkolven op de deur te slaan en toen deed ik maar open. Met een mooi praatje probeerden ze me mee te krijgen. Ik probeerde tijd te rekken, maar tenslotte zwicht je voor de macht van het geweer.

Ik riep mijn vrouw en vroeg de landwachters of zij nog een stukje brood voor me mocht klaarmaken. Ik zei dat ik de burgemeester moest bellen, hoewel ik wist dat hij niet thuis was. Ze hadden de telefoon vernield, maar ik kon de vrouw van de burgemeester toch nog te pakken krijgen, aan wie ik duidelijk maakte dat ik weggevoerd zou worden. Ik dacht, ik moet maar niet proberen te vluchten, want het was een beproefde truc in die tijd: "op de vlucht neergeschoten". Met dat aureool wilde ik liever niet het graf in.

Ik belde ook nog met de inspecteur van politie, maar met hem kon ik door de kapotte telefoon al helemaal geen gesprek voeren. De telefoon hing in de hal en ik stond met mijn gezicht naar de muur. Op een bepaald moment hoor ik Jan Alle Visser "ja" zeggen. Ik draaide mijn hoofd om en op hetzelfde moment viel er een schot; ik had een kogel in mijn hoofd gekregen en als een sneeuwvlokje dwarrelde ik naar beneden. Dat "ja" van Visser was een opdracht geweest te schieten. De landwachter die deze opdracht had gekregen, was zeker onder de indruk gekomen van mijn optreden en schudde "nee". Jan Alle Visser had toen zelf zijn pistool gepakt en geschoten. Dat was mijn geluk, want als die landwachter met zijn stengun had gevraagd, had ik het niet overleefd. Ik verbaasde mij erover dat ik nog leefde toen ik op de grond lag. Ik was bij bewustzijn, maar hield me dood; mijn vrouw had niet eens gemerkt dat ik was neergeschoten. Opeens komt ze de keuken uitvliegen en pakt Visser bij de arm. "Mijn man gaat niet mee", zei ze. Visser zei dat ze haar moesten neerschieten. De eerste kogel miste en de tweede stuitte af op haar hand, die ze voor haar borst hield. (...) De kogel heb ik altijd bewaard.

De landwachters zijn na hun 'avontuur' in Sneek gevlucht in een autobus; er waren vier mensen doodgeschoten. Het is een medisch wonder, zeggen de dokters, dat ik nog leef. De kogel had mij achter het oor geraakt; hij zat nog in mijn hoofd, zeiden ze in het ziekenhuis. Er waren verschillende zenuwen geraakt en ook mijn stembanden waren vernield. Ze moesten me opereren, maar durfden dat niet zo goed in verband met hersenbeschadigingen. Ze hebben toen een professor uit Groningen laten komen, op een zondag. Hij wilde meer foto's hebben van mijn hoofd; toen ze die bekeken was de kogel nergens meer te vinden. Later hebben ze hem in mijn maag teruggevonden; hij was kennelijk op een of andere manier naar mijn keel gegleden en ik had hem doorgeslikt. Het enige dat ik er aan heb overgehouden is dat mijn gehoor aan de linkerkant wat slecht is."

Ludolf Rasterhoff hield het drie weken uit in een schuilplaats in Oppenhuizen. "Ik moest eruit. Alles gebeurde buiten je om. Ik ben naar de Ortskommandatur gestapt in Sneek en heb hen meegedeeld dat ik mijn taak weer zou opnemen. Niemand heeft me tegengehouden. De leider van de landwachters, de medische student Jan Alle Visser, is na de oorlog twee keer ter dood veroordeeld, eerst in Groningen en later nog eens in Leeuwarden. Ik heb in Groningen de rechtzitting nog bijgewoond. Dat was een aangrijpende zaak met een defilé van weduwen, ouders en familieleden van slachtoffers van Visser. Hij heeft trouwens beide keren gratie gekregen en stapte nu weer vrij rond in Nederland; hij mag alleen niet in de noordelijke provincies komen".